Skolinspektionen

Skellefteå kommun
kundtjanst@skelleftea.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa i grundskolans årskurs 4-9 vid Sörböleskolan i Skellefteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Sörböleskolan avseende verksamhetens kvalitet inom en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning undervisningen i ämnet idrott och hälsa, i grundskolans årskurs 4–9, är tillgänglig för alla elever.

Kvalitetsgranskningen utgår från två frågeställningar:

- I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
- I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 2). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 återfinns granskningens författningsstöd.

Beslut

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Skolinspektionen bedömer att Sörböleskolan i Skellefteå kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas följande områden:

- Utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.
- Säkerställ att undervisningen planeras och genomförs utifrån elevers olika förutsättningar genom att anpassa pedagogiska, fysiska och sociala miljöer efter elevernas behov.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Skolinspektionen bedömer att Sörböleskolan i Skellefteå kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas följande områden:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.
- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 28 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2026:8104) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Inom denna frågeställning granskas skolans arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö i idrott och hälsa, där undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att delta. Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer
- Lärares arbete med lektionsupplägg
- Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen i idrott och hälsa är i flera delar utformad så att alla elever kan delta.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av undervisningen samt i inkommen dokumentation från huvudmannen.

Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer

Granskningen visar att det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer och lärare är lyhörda för elevernas perspektiv.

Lärarna främjar en gemenskap både elever emellan och mellan elever och lärare. Av intervjuer med lärare och elever samt Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna arbetar främjande med att skapa relationer till elever och elever emellan. Exempelvis berättar lärare att de väljer olika samarbetsövningar och lekar i vilka eleverna får träna på att hjälpas åt men som också kan få eleverna att ha roligt tillsammans. En lärare berättar att hen brukar planera in lekar när hen får nya elevgrupper som ett sätt att få eleverna att lära känna varandra bättre. En annan lärare berättar att lek, precis som idrott, handlar om att följa regler och att det är

en kunskap som eleverna behöver träna på. Att göra rätt respektive göra fel ingår i lekar. Enligt läraren går det genom lekarna också att variera vem eller vilka eleverna ska vara tillsammans med och att eleverna ska kunna samspela med varandra. Både lärare och elever beskriver att det vanligtvis är lärarna som står för gruppindelningar samt att flickor och pojkar brukar blandas. Lärare uppger att de ofta utgår från att skapa trygghet för eleverna. En lärare ger som exempel att hen ibland kan bilda grupper med elever som hen vet fungerar bra tillsammans och ibland låter eleverna välja med vem som de vill utföra en parövning. Lärare förebygger konflikter och underlättar interaktioner mellan elever genom att tydliggöra sociala spelregler och samtala med eleverna om hur de ska vara mot varandra. Elever beskriver att lärarna förespråkar samarbete och att eleverna ska visa varandra respekt. Enligt elever förmedlar lärarna att eleverna ska lyfta varandra och inte kritisera de som eventuellt gör ett misstag. Under Skolinspektionens lektionsobservationer framkom flera exempel på elever som under olika aktiviteter berömde och stöttade sina lagkamrater. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att lärarna ingriper vid konflikter. Lärare berättar att de hanterar konflikter beroende på elever och situation och om det ska göras omgående eller vid ett senare tillfälle. Rektorn uppger att lärarna försöker vara uppmärksamma på eventuella kommentarer som kan komma om en elev exempelvis missar en passning i fotboll. Enligt rektorn är lärarna lyhörda och markerar om en elev uttrycker något negativt om en annan elev. Rektorn uppger att lärarna har en samsyn om vilka regler som gäller för att det inte ska uppstå konflikter samt att det finns en tydlig arbetsgång för hur lärarna ska föra incidenter vidare om konflikten inte går att reda ut i stunden.

Lärarna tar reda på vad eleverna tycker om lektionerna för att kunna använda deras idéer när undervisningen planeras. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna tar reda på hur eleverna uppfattar lektionerna och är lyhörda för elevers förslag och synpunkter vid planeringen av undervisningen. Elever ger flera exempel på att lärarna kan fråga dem i slutet av lektioner om det har gått bra och vad eleverna tyckte om aktiviteterna samt om det är något som de vill göra igen. Elever berättar även att lärarna ibland frågar dem vad de vill göra eller låter eleverna välja mellan olika aktiviteter att genomföra, som basket, bordtennis och fotboll eller att ha antingen löpning eller orientering. Lärare uppger att det händer att eleverna önskar spela uppdelat utifrån kön och då har eleverna fått göra det.

Lärares arbete med lektionsupplägg

Granskningen visar att undervisningen är förutsägbar och strukturerad men innehåller i begränsad utsträckning aktiviteter på olika nivå som gör att elevernas olika behov inte fångas upp.

Lärare förmedlar information om lektionens mål, upplägg och innehåll på ett tydligt sätt och undervisningen har en klar struktur. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna på skolan har en gemensam struktur för hur lektioner ska inledas för att skapa tydlighet och ramar för eleverna. Enligt lärare och elever samlas eleverna vanligtvis i början och i slutet av lektionerna. Elever uppger att de ofta vet i förväg vad de ska göra på lektionen eftersom information finns utlagt på skolans digitala plattform samt att lärarna i slutet av lektionerna också brukar berätta vilka aktiviteter som kommer på nästkommande lektioner. Lärare berättar i början av lektionen vilka aktiviteter som eleverna ska utföra och hur de ska utföras. Lärare uppger att de har arbetat med att göra instruktioner tydliga genom att använda bärbara skrivtavlor vid utomhusaktiviteter på vilka det bland annat ska framgå innehåll och vilka regler som gäller för aktiviteterna. Såväl lärare som elever beskriver att lärarna demonstrerar hur aktiviteterna ska genomföras genom att använda elever och visa själva, vilket även bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. Eleverna blev fort aktiva efter genomgången och verkade veta vad och hur de skulle genomföra aktiviteterna. Läraren gav även under pågående aktiviteter återkommande påminnelser till eleverna om instruktioner och regler. Enligt elever brukar lärarna förklara igen om det är elever som inte förstår och att det kan ske såväl individuellt, i mindre grupp och för hela elevgruppen. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever att övergångar mellan olika aktiviteter i regel går smidigt. Enligt lärare och elever är det vanligt att läraren har förberett materialet för huvudaktiviteten innan eller gör det under uppvärmningsaktiviteten så att det står redo när uppvärmningen är avklarad. Elever uppger att lärarna ofta samlar eleverna för ytterligare en genomgång mellan två aktiviteter. Även detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer där eleverna först hade en uppvärmningsövning och sedan en huvudaktivitet med korta genomgångar inför respektive aktivitet.

Undervisningen innehåller endast till viss del aktiviteter som anpassas till elevers olika behov och förutsättningar. Av intervjuer med lärare och elever framgår att undervisningen visserligen innehåller vissa aktiviteter med

olika svårighetsnivåer men att det i begränsad utsträckning görs anpassningar utifrån elevers olika behov eller förutsättningar. Lärare och elever ger några exempel på att det i vissa fall, som fotboll, går att välja mellan spel på olika planer där tempot på den ena planen är högre och med eventuellt matchspel medan tempot på den andra planen är lugnare och ger elever möjlighet att främst öva. Elever berättar också att det kan finnas enklare och svårare alternativ vid aktiviteter som gymnastik och redskapsgymnastik, exempelvis en hög och en låg trapets. Av intervjuer med lärare och elever framgår dock att eleverna förväntas anpassa sig till aktiviteterna snarare än att aktiviteterna anpassas till eleverna. Exempelvis berättar lärare att om elever är bollrädda, har glömt ombyte eller av annan anledning inte kan delta i aktiviteterna kan elever få alternativa uppgifter som inte motsvarar syftet med den aktivitet som övriga elever utför, exempelvis ta en promenad eller räkna målen som de andra eleverna gör när de spelar. I intervju med lärare framkommer att de i huvudsak har diskuterat huruvida elever behöver vara ombytta eller inte när det handlar om att skapa deltagande på lektionerna. Elever i olika årskurser bekräftar till stor del denna bild och beskriver att de som av någon anledning inte är med på aktiviteterna främst får stå bredvid och titta på alternativt ta en promenad. Enligt flera elever deltar visserligen eleverna allt som oftast, även om de inte vill, men beskriver att det är ett måste för att inte bli frånvarorapporterade. Flera elever berättar att de inte heller uppfattar att lärarna försöker uppmuntra dessa elever att delta i aktiviteterna.

Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Granskningen visar att lärarna i undervisningen skapar ett klimat där elever vågar utmana sig själva, kan känna tilltro till sin förmåga och får möjligheter att öva och utvecklas i sin egen takt. Lärare tar dock i begränsad utsträckning hänsyn till elevernas förutsättningar vid planeringen av aktiviteter.

Lärare har endast till viss del planerat för att undervisningen ska ge eleverna möjligheter att uppleva rörelseglädje utifrån elevers olika behov och förutsättningar. Av dokument som har begärts in från huvudmannen framgår att undervisningen innehåller en bredd av rörelseaktiviteter, såväl inomhus som utomhus. Aktiviteterna omfattar exempelvis dans, friidrott, friluftsliv och orientering samt olika bollsporter och lekar. Rektorn och lärare berättar även att eleverna ges möjlighet att åka skidor och skridskor.

Lärare tar dock i begränsad utsträckning hänsyn till elevernas förutsättningar i planeringen av undervisningen. Av intervjuer med lärare framgår att lärare inte anpassar aktiviteter utifrån vad enskilda elever eller elevgruppen i stort behöver utan främst planerar undervisningen utifrån det centrala innehållet samt utifrån tillgången till lärmiljö inomhus respektive utomhus. En lärare beskriver läsårsplaneringen som ett skelett med aktiviteter som bör gå att genomföra i samtliga elevgrupper men att det sedan kan finnas elever som de måste anpassa för. Det framgår dock av intervjun att anpassningarna främst rör hinder för fysisk tillgänglighet. Lärare ger exempel på hur elever som inte har kunnat åka skridskor i stället fått åka skidor och vissa anpassningar som har gjorts för elever med diabetes och synnedsättning.

Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna tonar ner tävlingsinslagen och att eleverna inte ska jämföra sig med varandra. En lärare uppger att hen tänker att tillgänglighet betyder att eleverna ska vara så trygga som möjligt i sina grupper och i sin aktivitet. Eftersom det enligt lärare kan vara känsligt för elever att andra tittar på dem under tiden som de utför olika aktiviteter uppger lärare att de försöker skapa olika stationer eller aktiviteter som pågår samtidigt samt dela in eleverna i par eller grupper som ger dem trygghet. Lärare uppger att de pratar med eleverna om att de inte ska jämföra sig med varandra eftersom de är olika stora, olika snabba och hoppar olika långt. Enligt elever är lärarna tydliga med att eleverna inte ska tävla mot varandra eller behöver vinna olika matcher och tävlingsmoment utan att det viktiga är att eleverna deltar och ska göra sitt bästa. Elever beskriver klimatet på lektionerna som positivt och tillåtande. De upplever att det är accepterat att göra misstag och att det vanligtvis inte leder till negativa reaktioner från andra elever. Elever berättar att lärarna oftast uppmuntrar eleverna och försöker få med alla i aktiviteterna. Lärarna uppmuntrar eleverna att ta nästa steg och förtydligar vikten av att anstränga sig för att bli bättre på någonting. Rektorn uppger att det i undervisningen på mellanstadiet främst handlar om att skapa rörelseglädje än att prestera resultat. Rektorn beskriver att det är viktigare att eleverna får i gång rörelserna än att genomföra korrekta servar och att det blir en återkommande aktivitet där elever ska kunna öva flera gånger i en tillåtande miljö. Lärare lyfter att det även är viktigt att förmedla när elever har följt regler eller ansträngt sig mer än vanligt.

Lärare ger eleverna möjlighet att löpande reflektera över vad de kan, hur de lärt sig och vad de behöver utveckla och ger eleverna individuell återkoppling. Elever beskriver att lärarna ger återkoppling beroende på situation. Exempelvis kan lärare säga att eleverna behöver bli bättre på att samarbeta eller att de ska öva mer på särskilda färdigheter för att kunna utvecklas inom en viss aktivitet. Elever uppger att läraren också brukar kommentera elevernas insatser i slutet av lektioner och ge elevgruppen ett samlat beröm. En lärare berättar att hen brukar skriva upp vissa resultat för att eleverna ska kunna jämföra sina egna resultat över tid och reflektera över varför de har blivit bättre. En elev bekräftar att deras lärare antecknade elevernas resultat i friidrott i en årskurs och att eleverna i nästkommande årskurs skulle försöka slå sina tidigare rekord. Flera elever uppger att undervisningen har bidragit till deras utveckling, till exempel att de har fått bättre bollsinne eller kondition, att de samarbetar väl eller att de har lärt sig vikten av att röra på sig och uppmuntra varandra.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[1] Det framgår av läroplanen att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund,

[1] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[2]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare inte utformar aktiviteter efter elevernas behov. Undervisningen utformas i huvudsak på samma sätt för alla elever med begränsade möjligheter till anpassning utifrån individuella behov. De anpassningar som förekommer handlar främst om att justera svårighetsgrad eller omfattning medan pedagogiska anpassningar av innehåll, arbetssätt och deltagandeformer är ovanliga. Det finns ett behov av att utveckla en mer inkluderande och flexibel undervisning som stärker alla elevers delaktighet och lärande. Genom att lärare utformar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar, skapas en mer tillgänglig lärmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.[3]

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Säkerställ att undervisningen planeras och genomförs utifrån elevers olika förutsättningar genom att anpassa pedagogiska, fysiska och sociala miljöer efter elevernas behov.

---

[2] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.

[3] Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket (Hämtad 2026-11-05). Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa – grundskolan - Skolverket (Hämtad 2026-11-05). Organisera och utforma undervisning och lärmiljö med fokus på NPF - Skolverket (Hämtad 2026-11-05).

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[4] Vidare framgår av kursplanen att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[5]

Motivering till utvecklingsområdet är att undervisningen inte alltid planeras utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Anpassningar görs ofta utifrån enskilda lärares erfarenheter och bedömningar snarare än utifrån ett gemensamt arbetssätt för tillgänglig undervisning. Kunskapen om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och universell utformning av undervisning behöver stärkas. Genom att utveckla en mer tillgänglig och inkluderande undervisning kan fler elever ges möjlighet att delta, lyckas och utveckla tilltro till sin egen förmåga. Lärares bemötande, förväntningar och anpassningar har stor betydelse för elevers lärande. När

[4] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[5] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.

undervisningen utgår från elevernas olika behov och perspektiv skapas bättre förutsättningar för delaktighet, motivation och måluppfyllelse.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder och skapar förutsättningar för ett gemensamt arbete med tillgänglig och inkluderande undervisning. Det innebär att stärka lärarnas kompetens inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och universell utformning av undervisning, så att fler elever ges förutsättningar att vara delaktiga, utveckla tilltro till sin egen förmåga och nå så långt som möjligt i sitt lärande. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.[6] Även Skolforskningsinstitutets forskningsöversikt kan användas för att utveckla arbetet.[7]

[6] NPF och tillgänglig utbildning | Lärportalen | Skolverket (Hämtad 2026-11-06).
[7] En tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa | Skolforskningsinstitutet (Hämtad 2026-11-05).

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Inom denna frågeställning granskas rektorns arbete med att skapa förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete
- Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn bedriver i flera delar ett arbete som skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn och lärare samt i lektionsobservationer av undervisningen.

Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete

Granskningen visar att rektorn endast till viss del bedriver ett medvetet och systematiskt arbete för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Det finns inte heller tillräckliga förutsättningar för lärarna i ämnet idrott och hälsa att kontinuerligt samarbeta med övrig personal för att skapa en tillgänglig lärmiljö.

Rektorn följer upp elevernas resultat men analyserar inte resultaten i förhållande till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. Av intervjuer med såväl rektorn som lärare framgår att rektorns uppföljning av arbetet med tillgänglighet är begränsad. Rektorn uppger att det är viktigt att genomföra lektionsobservationer inför medarbetarsamtal med lärarna, men berättar att det ännu inte har hunnits med i ämnet idrott och hälsa. En lärare berättar att den senaste lektionsobservationen som rektorn genomförde var för flera år sedan och då dessutom på lärarens eget initiativ. Lärare uppger att de främst har pratat med rektorn om lokalfrågor under medarbetarsamtal. Rektorn bekräftar att den största utmaningen för lärarna har varit lokalens begränsningar och att lärarna ser ett behov av

fler ytor för olika elever. Rektorn uppger att de även har pratat om elever som sitter i rullstol och hur de kan anpassa undervisningen för dessa elever i form av resurs och stöttning. Rektorn uppger att de har samtalat om att det lätt kan bli otryggt i omklädningsrummen där olika elevgrupper möts, hur de ska slussa elever in i och ut ur idrottshallen och om det går att ha personal på plats. Rektorn beskriver att idrottshallen är en gammal lokal som också är hårt belagd i högstadiet och enligt rektorn har lärarna lyft att de skulle behöva utrymmen där elever som är skadade och inte kan delta i den ordinarie undervisningen i stället skulle kunna cykla eller göra något liknande. Enligt rektorn kan det dock vara svårt för lärare att hitta alternativ till de aktiviteter som ska utföras på lektionerna. En lärare ger som exempel att om elever tycker att något är obehagligt i den ordinarie undervisningen skulle hen vilja ha möjlighet att erbjuda en annan aktivitet i en alternativ lokal men att det på grund av lokalens begränsningar inte går.

Rektorn följer upp elevernas resultat men analyserar endast till viss del resultaten i förhållande till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. Av intervju med rektorn framgår att skolledningen gör analyser av elevernas kunskapsresultat under vårterminen. Rektorn och lärare berättar att de i sin analys har identifierat att simning har varit ett hinder för elever att nå målen. I analysen har rektorn och lärarna även uppmärksammat att flickors frånvaro i högstadiet resulterade i lägre kunskapsresultat i olika ämnen, däribland i ämnet idrott och hälsa. Enligt rektorn är ämnet idrott och hälsa ofta en utmaning för dessa elever. Av denna anledning har de gjort vissa jämförelser med undervisningen i mellanstadiet för att se om det finns några signaler som framträder redan där. Lärare beskriver att elever som inte blir godkända i ämnet ofta har en problematik med social fobi och känner sig otrygga i just idrott och hälsa. Enligt lärare har dessa elever dock svårt med måluppfyllelse även i andra ämnen. Rektorn och lärare uppger att de kartlägger elevernas frånvaro generellt på skolan och tittar på eventuella mönster, exempelvis om frånvaron återkommer för dagar när idrott och hälsa är schemalagda. generellt i alla ämnen varje månad och att de sedan tittar tillsammans i arbetslaget på eventuella avvikelser och mönster. Rektorn och lärare beskriver dock att de inte har uppmärksammat något som specifikt kan kopplas till ämnet idrott och hälsa. Rektorn uppger att lärarna har fört en dialog med vissa elever för att ta reda på varför de inte vill delta i syfte att undersöka om det är något som de kan justera i undervisningen. I intervju med rektorn framkommer endast enstaka exempel på åtgärder utifrån sin

egen och lärarnas analys av elevernas kunskapsresultat, som extra simundervisning och vissa möjligheter att byta om enskilt, men att åtgärderna i låg grad riktas mot att förändra undervisningens utformning.

Rektorn ger begränsade förutsättningar för lärare och övrig personal att samarbeta för att skapa en tillgänglig lärmiljö för alla elever i ämnet idrott och hälsa. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna i ämnet idrott och hälsa ingår i arbetslag på mellanstadiet eller högstadiet samt att de ingår i en gemensam ämnesgrupp. Lärare uppger dock att de sällan träffas sinsemellan eftersom det är mycket annat som behöver göras. Enligt lärare träffas de spontant om de har en lucka men att de sällan sitter tillsammans och planerar undervisningen. Rektorn uppger att skolledningen är medveten om att det finns en utmaning i detta eftersom vissa idrottslärare även undervisar i andra ämnen, vilket kan medföra att de inte alltid har möjlighet att delta vid gemensamma möten samt att det främst handlar om hur de ska lösa praktiska frågor. Rektorn uppger att lärarna kan rådfråga elevhälsan om de har svårt att möta elevers behov i undervisningen. Enligt rektorn är elevhälsan är involverad i arbetet när lärare stöter på utmaningar med elevgrupper eller specifika elever och att de tillsammans behöver komma överens om hur de ska lägga upp en undervisning som ska möta dessa elever. Rektorn beskriver att det kan handla om att möta upp eventuell oro och att de inom arbetslagen tillsammans försöker ta reda på vad oron består av och hur lärarna ska bemöta denna samt vad lärarna generellt kan göra för att eleverna ska känna sig trygga. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår dock att elevhälsan inte har gjort lektionsobservationer eller samtalat med lärare om hur de genomför sin undervisning.

Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Granskningen visar att rektorn endast i viss utsträckning tydliggör hur principen om alla elevers lika värde ska kopplas till lärarnas arbete med att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig.

Rektorn leder endast till viss del ett arbete med att integrera en värdegrund som tydliggör att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara tillgänglig för alla elever. Rektorn beskriver att hen har stor tilltro till lärarnas kompetens och att rektorn ser att lärarna arbetar för att alla elever ska kunna delta i undervisningen utifrån sina förutsättningar. Rektorn uppger att vissa aspekter av tillgänglighet kommer in i skolans generella

värdegrundsarbete, till exempel trivsel och trygghet, som ska leda till att undervisningen ska nå alla elever. Dock framgår av intervjuer med lärarna att rektorn inte har kommunicerat någon tydlig målsättning för hur lärarna ska arbeta övergripande med tillgänglig lärmiljö bortsett från att lärarna ska använda sig av en gemensam lektionsstruktur och vara tydliga i kommunikationen med eleverna. Lärare uppger att de inte i närtid har haft något kollegialt arbete eller någon fortbildning om att tillgängliggöra undervisningen, även om de fortsatt har arbetat med att utveckla lektionsstrukturen. Till detta läsår har rektorn initierat ett värdegrundsarbete om ledarskap i klassrummet, vilket enligt rektorn och lärarna bland annat utgörs av kollegiala samtal om ledarskap i klassrummet.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[8] Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[9] Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra

[8] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[9] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[10]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte analyserar elevernas resultat i relation till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. De åtgärder som rektorn vidtar har en svag koppling till att utveckla undervisningens tillgänglighet. Rektorn ger dessutom begränsade förutsättningar för lärare och elevhälsan att samarbeta kring att skapa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Genom att utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och väva in det i det systematiska kvalitetsarbetet får rektorn en klarare bild av vilka insatser som fungerar och vilka som behöver stärkas. När skolans organisation och rutiner stödjer samarbete mellan lärare och elevhälsan finns möjligheter till ett främjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förbättrar arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och stärker samarbetet mellan lärare och övrig personal. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i utvecklingsarbetet.[11]

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Av läroplanen framgår att skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

---

[10] 4 kap. 4 § skollagen.

[11] Skolans gemensamma elevhälsoarbete - Skolverket (Hämtad 2026-11-05). Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket Hämtad (2026-11-05). Att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (2026-11-05). Rekommendationer om att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-05).

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.[12] Rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Inom givna ramar har rektorn dessutom ett särskilt ansvar för bland annat följande områden: Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[13]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn varken har formulerat någon målsättning eller gett riktlinjer för hur lärarna ska arbeta med en tillgänglig lärmiljö. Lärare har inte haft något kollegialt samarbete eller någon fortbildning kring hur undervisningen kan göras mer inkluderande i ämnet idrott och hälsa. Genom att tydliggöra riktlinjer och knyta värdegrundsarbetet till frågor om tillgänglighet och delaktighet kan skolan skapa lärmiljöer som fungerar för alla elever. När lärare ges goda möjligheter till kompetensutveckling stärks förutsättningarna att utveckla en tillgänglig lärmiljö, vilket i sin tur kan öka elevernas delaktighet samt främja deras utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder värdegrundsarbetet för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och en

[12] Lgr 22 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden.
[13] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

samsyn i kollegiet om att elevers olikheter är en resurs. Rektorn ska se till att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna förbättra tillgängligheten i undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i detta arbete.[14]

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Föredragande
Signerat av: Roger Persson

X Ewa Mölleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Ewa Mölleryd

I handläggningen av ärendet har även Anna-Carin Kostic deltagit.

[14] Samsyn och förståelse Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-05). Kapacitet och kompetens Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-05).

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Sörböleskolan den 30 september och 1 oktober 2026. En intervju med rektorn genomfördes på videolänk den 6 oktober 2026. Besöket genomfördes av utredarna Roger Persson och Anna-Carin Kostic.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Tre lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektorer
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Under 2027 planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport. I rapporten redovisas de samlade iakttagelserna från den tematiska kvalitetsgranskningen.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska om undervisningen i idrott och hälsa, i grundskolans årkurs 4–9, är tillgänglig för alla elever, utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterier

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Varje frågeställning bedöms i tre nivåer: i hög utsträckning, i flera delar och i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?

Kvalitetskriterium 1a Relationer

Det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer både elever emellan och mellan elever och lärare, där respektfullhet och gemenskap är framträdande. Det innebär bland annat att läraren är lyhörd för elevernas perspektiv, bekräftar eleverna och exempelvis underlättar interaktioner mellan elever.

Kvalitetskriterium 1b Lektionsupplägg

Undervisningen är strukturerad och förutsägbar. Det innebär bland annat att läraren förmedlar information om lektionens upplägg och innehåll. Undervisningen innehåller olika aktiviteter, uppgifter på olika nivå och läraren ger stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att eleverna kan delta aktivt.

Kvalitetskriterium 1c Förhållningssätt och bemötande

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever vågar utmana sig själva och kan känna tilltro till sin förmåga. Undervisningen ger eleverna rika möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterium 2a Arbetsprocess

Rektorn leder ett medvetet och systematiskt arbete för att främja en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn ser till att adekvata åtgärder vidtas för att undanröja identifierade hinder för en tillgänglig lärmiljö. Rektorn skapar förutsättningar för att samarbete mellan lärare och övrig personal sker kontinuerligt i syfte att tillgängliggöra undervisningen i idrott och hälsa.

Kvalitetskriterium 2b Grundläggande principer

Rektorn förmedlar en grundläggande princip som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Målsättningen om full tillgänglighet är en levande fråga i skolan och fungerar som vägledning för ämnet idrott och hälsa i det dagliga arbetet.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.[15]

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.[16] I förarbetena till bestämmelsen framgår bland annat följande. Sverige har internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna som bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. I första hand ligger ansvaret för att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses på varje stats regering men även de statliga och kommunala förvaltningarna har ett ansvar. Detta innebär att den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Tillägget om de mänskliga rättigheterna som nämns i bestämmelsen betonar detta.[17]

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[18]

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[19]

---

[15] 26 kap. 20 § skollagen.
[16] 1 kap. 4 § skollagen.
[17] Prop. 2009/10:165 s 221.
[18] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[19] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.[20]

Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[21]

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[22]

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[23]

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[24]

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att

---

[20] 3 kap. 2 § första och andra stycket skollagen.
[21] 4 kap. 4 § skollagen.
[22]4 kap. 9 § första stycket skollagen.
[23] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[24] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.[25]

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.[26]

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.[27]

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[28]

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor, i sin verksamhet bidra till att

---

[25] Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.
[26] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[27] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[28] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.

eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet, visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[29]

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[30]

Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Läraren ska vidare svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.[31]

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och inom givna ramar ett särskilt

[29] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.
[30] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[31] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

ansvar för bland annat följande. Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[32]

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Eleverna ska genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Undervisningen ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[33]

Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. Den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Detta betonas i 1 kap. 4 § skollagen.[34] Sådana förpliktelser finns bl.a. i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28).

---

[32] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.
[33] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.
[34] Prop. 2009/10:165 s 221.

Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har ratificerat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.[35] Enligt artikel 24 måste konventionsstaterna säkerställa att de förverkligar rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning i ett inkluderande utbildningssystem. I den allmänna kommentaren till artikel 24 anges bl. a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Vidare framgår att inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande.[36]

[35] Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.
[36] Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10. Myndigheten för delaktighet, 2017.